

TANDORI DEZSŐ

Oberdackel-Törmellék

„Ah, Doppelkochplatte”!

Zenei. Tisztára zenei. A cím akkor: mint egy (mintegy) Oberdackel-variációk. Törmellék: ismeretes; egy pusztá törrel, a halál mint elintézés. Ennek melléke az élet, törmellék. Meg csapdák környülése is. A mottó meg: a cucc, a kétplatnis főzőlap (ez se rossz, csak másfajta irodalmi zsánerekbe: kétplatnis Főzőlap... Margitkának etc., Kétplatnis Szaletli stb.), ennek neve volt a mottóidézet.

Jól megnézem én is a dolgokat!

Nem ugyanígy látok én sötéten? Kérdezhettem volna mai (egyik) jó beszélgetőtársamat. Kettő volt, a nyár esős-hivatalos napján, 2001. június 21. Két jó beszélgetés, a második meg aztán egészen kiváló.

Na, jól nézem én akkor „az életemet”. Csupa tör és mellék; sötétség; holt... ami másokat illet, nem okvetlenül. Jó tudni. Ám a félrenézés, a nem túl alapos odanézés „hozta meg” nekem Feldaklit (Oberdackel). Hát szóval nehéz.

Totyfi finoman mászkál a vállamon, kárál és harsog a gépzajra, de még a rádió sincs lezárva.

A házban gázmunkák. Mennyezetfúrás, csőnyiszatolások. Mi lesz? megúszuk ezen a „strangon”? A másik fővezetéken. Másik-fővezetékiek, elkerül minket ez a csapás? Csak semmi félváll. Félváll csak Totyfi lehet. (Jobb vállamon van épp. Huszonnégy éve lassan – egy hónap híján –, Szpéró nemsokára 24. éve lesz, hogy hozzánk került. Vállam, gépelés.) Ja, és 23-án hídünnepe, rémes, tűzijáték, ablakrengés. Be ne törjenek az ablakok. Még egy rettegés.

*

Bár gyakran tárgyalják a témát – ó, téma! mely ódivatú fogalom! vagy újra nem? –, sosem lehet elégszer. Már eleve: Olvasómat nem akarnám általánosabbak nélkül hagyni. Dehogyan mondom, hogy „általánosabb tanulságok”... Inkább ráismerések. Ez a pofa, rám értik, ha vállalkozásom csak kicsit is sikeres lesz ebben, ez itten ugyanolyasmikkel bajlódik, s nem is kevéssé, mint mi! Ily felkiáltásokat várok – némákat, persze.

Mik hullámzanak? (A kedélyben; s nálam – Olvasóm! kigyelmednél? – rövidke órák alatt, nyomán, után, során. De mily rövid órákén!) Egy nap az öt korszak a kedélynek. Velem ma így esett:

Hogy a néma felkiáltások (ó! örömem) körbeérnek, visszajönnek a szegény szerzőhöz, példa adódott rá ma reggel.

*

Közbevetés a közbevetésen belül: ha ezek az írások (ez az írás) netán „Tőr-mellék” gyűjtőcímen, de az összesség (ezeknek az írásoknak az összessége) darabokra tördelve (ez az írás is egy ilyen darab lesz, ekképp értsük) jelenne meg/jelennének meg... belemásztunk... hát itt közbevetések közbevetései jönnek:

Már reggel fél hétkor gondolok olyat: jesszus, és hol van még, fél napnyira van még éppen az esti fél hét, ami akkor még két órányira az én napom végétől. És a különféle órák, órapárosok különféle elbírhatóságú unalommal – munkával, belátással, mégis ehtli ziher unalommal, madárkámmal, tévével (alig) – telnek.

Már most, júniusban rendszerezem, gyűjtöm a karácsonyra ajándékozandó, szép küllemű könyveket (nem a küllemük a lényeg, de csak akkor ajándékozhatóak, ha tartalmuknak valami köze van hozzám – ez a szépség elemének elmentettje! –, vagy ha érdekes, értékes könyvek, ráadásul épek, hibátlanok).

Minden nap reménnyel tölt el, hogy „holnap akkor semmi programom” (ha tényleg semmi programom).

*

Most is így vagyok ezzel. Például öt perc múlva három (persze, délután; hajnalban fél négy felé ébredek, ritkán alszom, főleg, mikor egyedül vagyok, fél ötig még, elkezdem Totyi dolgait – alig van mit! –, krumpli fő, most Oberdackelen, máskor gázon, ilyesmi; előveszem melegedni a zöldeket a jég-ről; esetleg elkészítem – most, hogy nem működik a kisbojler, Oberdackelen melegszi majd – az ivóvizét; nem nagy ügy, ha visszagondolok rá, mikor 15 madarunk volt, köztük vakok, rovarevők etc., mi minden kellett; ma pénzzel se bírnánk – mirelitek stb. – gusztussal se, lisztkekac). És másra se gondolok (Totyi a nyakamban nem gondolat, hanem együttlét, érzés, érzet), mint arra, hogy holnap semmi kötelezőm. A legfontosabb dolgokat megtudtam. Kétféleképp is. Lehet, hogy lesz ma gáz; nem lesz, csak a jövő héten lesz. Milyen jó, hogy a kétlapos Oberdackelt vettem! Társném vasárnap jön Szuszival, kutyánkkal. Mondtam neki, én nagyon várnám őt szombat este, de csupán azért, mert a – megfizetett – hazahozónak a szombat este a jobb (ha igaz), hát azért ne jöjjön, akkor a vas. délelőtt a jobb, mert szombat este hídünnep nevű van, le lesz zárva talán a környék is, cuccal, kutyával hogyan és honnét haza akkor? Meséltem neki az elviselhetetlen robajt, amit a fűrés okoz – még lakásunkat is utolérheti. Iszony most épp a fűrés zaja. Micsoda mázli (egyelőre; így, Olvasóm, rettegés, hátha nálunk is... hátha így dönt a Szerv, a Központ, a Tartalé-

kos Hadparancsnokság, a... Minden, hogy nálunk is kell, a háznak ebben a részében is – hadúri kifejezés, gázi – „tömörtelen”, sic, a csőrendszer a főfalakban), micsoda mázli egyelőre, hogy nálunk nincs fúrás, vágás, csere, fejtető. De még lehet. Társném halálra sajnál, de ez min sem segít. Ellenben a holnapi, pénteki nap „az enyém”, ergo: mehetek a Csarnokba, s nem a kis Holdba, hanem a Vámházba, miért? Saláta, krumpli Totyinak, magamnak egy kávé és egy pogácsa megspendírozva, kész. Hazafelé már a tehetetlen unalom. Haza kell jönni. Itthon is akarok lenni. De odamenni valahova, az még csak megy, ám a hazajövés, nem akar „jönni”, bejönni. Régen ilyenkor sok kocsma végigivása volt a mód. Nem megoldás.

Most akkor a gázzal ez, ma. Bénított nap. Ráadásul program délelőtt... bocsánat, kora reggel. Olvasóm, semmi közölnivalóm veled most, mindezt csak azért írom, hogy lásd: „hogyan készül” (az írás). Ne legyenek számodra, előtted, neked tőlem titkok.

(Át ne lukasszák a falat!!!)

Programomnak örültem. De nem mentem egyenest a találkozási helyre. Esett az eső, időm volt (dolgoztam már hajnalban), gondoltam, átmegek a Holdba. Veszek gyógyszert (emésztéshez, meg társnémnak ajándékot, érzékszert), papírt arra nem kapni, papírt csak a Krisztinában kapni nekem megfelelő. Átmentem, cigarettáztam – utálok; unalom ellen –, gyógytár még nem volt nyitva, csak fél 8-kor nyit, ez is remek koraiság, de még nem volt annyi, nem is lehetett, 8-ra kellett visszaérjek Budára. Utálok a metró, de majd azzal. Ez volt.

*

Nem egészen ez lett.

A Holdban (csarnokocská) rám köszönt valaki. Ottani beszélgető társ, alkalmi ivócimborá (kicsiben, de stabil). Korán járok a Holdba (ha történetesen reggel megek le arra a másfél órára, ezt is sokallom, de kevesebb nem elég soha), így a Stabil Társaságot nem látom. Ez nem jó külön, de funkciósan jó, nem megy az idő, nincs mentegetőzés. (Elmondása, hogy nem iszom, s miért nem.)

Olvasóm, ha bármit el akarsz mondani az ilyen hosszadalmas. Vagy csak paneleket, közhangulatokat közvetítesz, ami diskurzív válik utyan, de pigyke. Ugyan, de pity.

*

Iszom kávé. Rendszeren koplalok, rendszeren, ha belegondolunk. Jó-e ilyenkor az emésztésgyorsító gyógyszer? Ha nincs is mit emészteni! Ugye, milyen szórakoztató? Ugye, ezekben a vastag- és végbélemésztési kérdésekben, az ita-

los felfúvódottság kérdéseiben mennyire magadra ismeresz, Olvasóm? Meg hogy a fúrógép zajában mennyire helyzetedre ismernél!

A fogyás története nem jelképes történet, hanem konkrétan a fogyás története, írtam az „Oberdackel”-ban, melynek ez a Tórmelléke. Az ám, de ahogy kiköpködésre épp ma késő délben, miután megtudtam a gázosoktól, hogy nem tartanak rám igényt, én se számítsak rájuk, gáz maximum a jövő héten lesz (nem kell hát gázórát strázsálnom, hogy ki tudja nyitni; bizony nem nyitják keddig!), lementem a Krisztinába. Géppapír, gyógyszerek. És pogácsa. Ahogy mentem a R. utcában, hát rám köszön megint valaki (a Hold reggelét még elmondom), megölel, megcsókol, kérdi, nem megyek-e a B. pincébe, ez egy kocsmapresszó-bilcsitermes hely.

Hümpögök neki válaszul valamit, oké, nem kell most, mondja, de várunk majd.

Majd. Hát „majd” – az biztos nem könnyelmű és becsstelen ígért. Kérdésére, hogy mit csináljatok most, mondom, vásároljatok. Ebben maradunk. Az ég közben kiderül, fülledt az idő, sapka, kabát sok!

Ahogy eszem és köpködöm a pogit (íznek eszem), elgondolom ott a krisztinavárosi R. utcában: nyomorult dolog ez a fogyástörténet és -tudat. Mert nevetlenül még bárki azt mondhatná (e barátomnak is van pocakja, de a viláért nem verném a pofájába senkinek a külsejét, különben is, remek megjelenésű, romantikus anyegines, szálás tenisz-orosz, szafini jelenség az én egykori ivócimborám és szívbéli örökös barátom; nem őt nézem, engem férfi, nő nem érdekel, kutya inkább, madár – kíméljenek ezek is! –, hanem a farmerját. Elgondolom: nekem a fogyás azt is jelenti, hogy visszatalálok hűséges társaimhoz. Farmernadrágok, más nadrágok, ingpulóverek, magas nyakú rollnigarbók. Melyek így marhára szűkek lettek.

Ezek az én szempontjaim. Az enyéme, érthető? Ember vagyok, vannak szempontjaim. Nem annyi vagyok csupán, hogy a pofámba lehet mondani, valamit nehezményezni, esetleg kedvesen elvárni engem-tőlem. Nekem... is... vannak... szempontjaim!!!

Na. Mint nadrág.

Megérem-e valaha is? 64 kilóig le kéne mennem. Ma 75,8 voltam aztán. Még hosszú az út. Nem pár lépés egyik jó határ sem.

Hát ez a nyomorult állapot. Hogy mint a béke vagy a szocializmus út-ján szépen álltunk (szépen álltunk!), de közben hol, a munkasikerekkel... hát én is szépen állok, fogyok, de ez csak a hatodik hét. Különben is, reméljük, hogy az ivás elhagyása – és a máj, epe működése, meg a gyógyszer stb. – tényleg további fogyást hoz.

Olvasóm, nyilván neked is van fizikai, anyagi, szellemi stb. konkrétumaid, megléted között és lelked szép vágyai, tudata (jobb tudása, biztos reménye etc.)

között drámai különbség hébe-hóba. Tudd rólam: nem is olyan néha, de igen sokszor van ez velem is így.

Nálam is klaffog, de mennyire! A szakadék, a rés, a repedés, a másságok közti át nem ugorható. Eggyé kell nőnie annak ami itt igazán Egy Akar Lenni. Egység. Frontok nélkül. Belső egység, mely azonban az én esetemben nem jelentheti 60 kilogrammnál többnek a cipelését.

S az írásra „véve” ezt: különben olyan az egész, mintha magyarázni próbálnám, te, ez nagyon jó ám, nagyon neked való, amit én írtam, írok... holott nem érzékel ő ilyet, nem neki való, én is tudom, ám ő engem így is szeret mint arany barátját, az aranyjánosinyelvörökösét, ennyi lesz elég, és mikor megyek abba a B., C. C. etc. borozóba, pubba. Minden.

Ha csak vágyálmozom a lefogásról, nem elegendő az út első ötödét megtenni. A lófutam sem a kanyarig tart. Akárhány kanyar van, mindegy, ott hanyadik a nyeresre tippelt lovad. Az egyenesben legyen végül az élen. Végül legyen az élen. A célban. És a cél mindig az egyenesben van. Azért is van ez: célegyenes.

Csak a görbe dolgoknak (bumeráng, puszkagolyó, tervek stb.) van célgörbéje.

Nekem, Olvasóm, egyenesbe kell lefogyni, hogy színed elé állhassak, netán túrhessem jó szívvel karod megérdemelt ölelését!

*

Megérdemelt ölelésre váll körül karoknak! Nem puszi, nem veregetés, semmi több – rögtön a legtöbb. A szakmailag elismerő jóbaráti, holott, Olvasóm, szakmád, hogy (engem, ha mértékkal teszed is) olvass, az enyém, hogy (mértéktelennek látszva bár) írjak. A minapi első telefonáló volt oly ildomtalan, hogy sokallt engemet. „Már úgyis sokat írtál... „

Megérdemelt az ölelés, mert szakmai ismereteket élvezettedre próbálok közvetíteni. Például azt a vérlázítóan izgalmasat, hogy olykor váltani kell pergést, ritmust, adagolást, s ezzel alig soroltam fel valamit. Nem ment az Oberdackel-stílusban, meg a még előbbi stílusokban (összességében: az eddigiben), nem, itt a Hold csarnokbéli találkozást is „egyberántva” kell ismertetnem, úgy valahogy (tömören!), hogy a restelltem magam. Ez a kedves úr, nálam ifjabb, sokat olvasó gazdasági szakember ismerősöm, barátom, ugyebár, azonnal meglátta, arcom komor. Nem lett volna szabad tovább komorkodnom, holott ő nem segíthet rajtam a gázkérdésekben, a gázkérdések egész életértelmemet (mert szabadságomat) csorbítják, ráadásul nem kis bizonytalanságok előtt állunk. Mi lesz! Bár Budán a találkozó nyolckor, átmentem Pestre, a kávéért, a gyógytárért, a Csarnokért. Egyenest a Fő utcába mennem sivár lett volna. S akkor ez a (baráti emberem részéről különben lelkesen fogadott, kedves modorban zajlított) találkozás! Ő nem olyan volt, mint ama telefonáló.

Oldódtam én is, bár nem érdemlegesen. S e baráti ember nagyon megértett. Elegánsan tudta kifejezni fenntartásait ugyanakkor. Lényegét adta, összefoglalva, állapotomnak, bajaimnak. Nem nevetett a fogyósdin, semmin. Azon se, hogy hát én, mondtam, tudom, nem vagyok épp a Te mindennapi kenyered, Olvasó. De olvasómnak remélem valami sós kiflije azért csak vagyok. Hosszú-kás rozsoja. Ilyesmi. Tehát nagyon is elkerülhetetlen, hogy más írók... de hogy mi dolgom ezekkel, az is elkerülhetetlen a részemről. Holdas barátom nagyon megértett. Nehéz, nehéz, monda, te az utókorra játszasz... nem is, de hogy játszasz... ilyeneket mondott. Rengeteget olvas. Minden csudát tud tőlem. Jaj, hogy mennyi fontos dolgot – „fontos”, mi az? – mégsem tud, nem olvasta. 150%-kal többet olvas tőlem, mint a legtöbben. Jaj, persze, mondad, nem iszol. Mert meg akart hívni egy pohár akármire, mint régebben. Keservesen köszöntem el, rossz lélekkel. Olvasóm, átment a rivaldán ez a jelenet, lényege? Na ja, „lényege”! Gyorsan kávéztam, vettem kenyeret hazulra, ilyesmi. A gyógytárra nem maradt idő. Metróztam Budára. Évek óta először fogtam ki jegyellenőrzést. Kotortam táskám mélyéről bérletemet.

Jó, de hát mégsem úszhattam át a Dunát!

Aztán a „nyolcórás találkozás” csodásan, felforrósítóan jó szellemiségben zajlott! (Hogy ilyen marhán fejezzem ki magam.) Írótársam (egy írótársammal találkoztam! akinek e könyvhöz is van valami esszenciális köze, ám ez maradjon örök titok Előtted is, Olvasóm! nagy titoktartó tudok lenni, hiába fecsegek, á, az nem igazi közlés, – mindig indiszkréción), igen, az én kedves barátom nagyszerű élmény részesévé tett. Mesélt sokakról, akik könyveimet kedvelik (nézzünk oda!), dedikálnom is kellett/lehetett, hozott egy székérderekra való könyvet így ez az én kedves írótársam. Micsoda megható, jól megolvasott, sárguló-barnuló lapok! Megannyi mackó, öreg medve: e könyveim, ó!

*

S így zajlott a két találkozás ma, a nem várt és a várt. Mindkettő jó volt. És a másodikra már én is feljöttem „a mélyekből”. Önfeléd sétával értünk haza, barátom (írótársam) elkísért a Duna-parton a házig, a parkig. Jöttünk, ahol Szpérót találtam 24 éve, igen, mondogattuk, 24 éve. Sokféle apró tervet beszélünk meg. A jó ég tudja, mi volt olyan csupa-serkentő-nyomelem (magnézium, ferrum, mangán, kálium, kalcium etc.) e találkozásban.

Tud a szakma jó is lenni, és több!

*

A gázosok megint. (Ahogy hazaértem.) Posta semmi érdemleges. Telefon társnémtől. Tegnap megnyugtattam őt, baj egyelőre nincs. Meséltem itt már, szombat-e a hazajövés, vasárnap? Végül társném (feleségem) visszasvenkoltatta a hazahozókat a vasárnap délelőttre. Ez volt az, amit elmondtam már.

És a zaj. És ismét: le mélypontra. Mint Kafkánál: mintha elfújták volna az eső utáni hitelt, könnyedséget. Végül elhatároztam, mégis lemegyek. Nem bírtam a rabságot. Hogy én eleve ne mehessek... !!

Itt jön, hogy láttam a fúrást az egyik emeleti lakásban. Rémség. F fiatal házaspár, mi van pici gyerekükkel? Ő se bírhatja ezt a fűdémfűró idegtépést! Nem is. Lent volt valakivel a ház kis udvarán. (Nem mondtam már ezt? Feleségemnek meséltem. Kutyánk megőrülne, eleve a zajokat sose bírta, s bár nagyján süket szegényke, ez sok lenne az ő fülének is.)

És ahogy szombat esti „hídünnepeinkre” gondoltam (nekem ugyan nem valami nagy ünnep), a tűzijátékra...

Újra ott tartottam, mint a Hold bejáratánál. Komor arc. Érdemben a lemenés sem segített. A fölűrt Attila út. Rendetlenség, forgalomelterelés, sár mindenütt. Meleg is lett. Írtam. Sok volt az esősapka, dzseki. De Totyinak téptem sokféle füvet a Tabán oldalában.

Valahogy hazaértem. Ezt hozta a nagy lemenés.

Nekem se jó semmi?

*

De ma délelőtt barátommal (író) annyit tudtam Szpéróékról beszélgetni! Annyi mindent olvasott róluk. Elmondtam egy történetet, érdekes, ma a Tabánba vetődtem épp, na ja, nem nehéz, itt van... elmondtam a „Némó kapitány-történetet”. Ahogy egy évben egy aug. 8-án a Tabánban az Ő sírjaik felé igyekeztem, s éreztem, ez valami „nap”, de milyen, melyik? Sokáig betéve tudtam jöveteleik, haláluk napjait. S most?

És, meséltem barátomnak d. e., a házunk előtt itt, egy fa tövében (mutattam a lekaszált, sárga füvek színét: ilyet!) egy sárgás, félbetépett könyvet láttam meg. Mi ez? A fedele stb. hiányzott. De... ez volt az a történet, hogy Verne, Némó kapitány... ! És rádöbentem, Némó érkezésének napja van! 1977. aug. 8-án került ő hozzánk, aztán – az én hibámból – elvesztettük őt szem elől októberben. Az én nagy hibámból! Ám Némó, írtam meg ezt akkor, én nem tudom, a 90-es évek második felében ezen az aug. 8-án, Némó megbocsátott nekem. Sose is neheztelt. Szpéró maradt az egyetlen madár. Ahogy most Totyi mindig is az egyetlen madár lesz. Egy cérnaszálon az életem de nem volt e mindig, nincs-e mindenünkkel így? Olvasóm, ne részletezzük, ne erőltessük. Ne egyezzünk meg semmiben.

Dolgaim várnak most, nem napló ez, hogy folytassam és folytassam. Kis példatár volt a mostani Tórmellék-sor, különféle címeiken, talán egy könyv közös fedele alá kerül, példák sora arra, hányféleképpen lehet írni ugyanazt. Biztosan egyhangúnak ítéled így is. Ám ezen már nem javíthatok. A postakocsi előállt, a duda szól, a lovak toporognak, a kocsis int, szedelőzködjem.

A pusztaságok, erdők, ligetek sorát, a kis településeket pár hónapig megint úgy hívják majd: munka, műfordítás. Csudás módon lett újra munkám, dél-előtti (8 órai) barátom és íróársam segítségével (evidenciás ötlet!) homlokra-csapása, közvetítése, lelkendezése) révén lett még egy könyv kiadására is lehetőség talán. De elég! Ahogy kászálódtam fel a kocsira, még elmondtam a fogadósnak, mit tervezek. Maradjon ez titok. Elég hozzá, hogy ezt itt befejeztem. Gyúrom a mérföldeket, azaz a lovak rúgtatnak, a kocsi nyekkenve-imbolyogva halad, lábam gémbereedik, bőröm, fárad, jó lesz a köv. fogadóban a tál víz. Enni nem fogok sokat, fogyózik! Az akác-, a tölgy-, a bükkfaágak, csapdossák kocsink ablakát, mely fura mód: pergamen. Szép erezetű. Mintha az ősök írását látnám benne alkonyatkor, amiképpen olykor bécsi vonat hajnalán jegyzőfüzetembe firkantgatva mintha már tele lettek volna írva a kicsiny lapok. A szem érzécsalódása? De hát nem a szív, az agy, a szellem csalókéja-é, hogy még valami újat is mondhatunk? Így álltam meg itt, s határoztam el: szót se többet újat! Most, most fogom megírni, e Tórmellék párhuzamaként életem csodálatos fonálát: a Két Kártyabajnokság Történetét!

Lett pedig így.

*

Persze, csak semmit ne ilyen nagy „és lőn...”-bedobással! Ma hajnalban (a hivatalos nyár 2. napján 2001-ben) még ezt jegyeztem fel, azaz máris ezt (és remélem, Seymour és Teddy írója nem tette olyan unttá a közönségben az ilyen csekély fordulatokat, mint itt a „még” és a „máris”; a mesterrel nem vetekezhetek, ám üdvének hátrányait éreznem kell esetleg), tehát a fáradtság is belejátszhatott a tegnapi esti lendületes befejezésbe: „Kötelességem... mondjuk, bár szerencsésebb – mint a szerencse?! – helyzetben, mint Artaud-nak, s a mai helyzetben különösen, ma, amikor hatvanadlagosságoknak megint aránytalan előnyök jutnak, de a közönség kegyeiben is, és amikor az elsődlegességek, a remek másodlagosságok, harmadlagosságok egymás ellen vívják csatáikat a meg nem értés, az ősi ellenséges érzületek, a másság stb. jegyében, kötelességem, ha nem is azt, hogy a közeg hülye, de annyit mégis mondani, hogy a kapcsolatok bizony azok, ostobák és eléggé reménytelenek, mert a gondolkodás eléggé elostobásodott és mindig is reménytelen volt; lásd Doderer, a Strudlhof-szerző, vagyis hogy ha egyáltalán gondolkodás már az, amit az emberek maguknál gondolkodásnak hisznek... „S jönnének unásig a részletek: hogy megpróbáltam én, kárhozatomra, a mackókkal, a verebekkel, a lovakkal... és különféle gumifalak voltak a különböző szívek és agyak. Nem reggeli-nyolc-órás barátom közönségére gondolok, akiknek a könyveket – boldogságban úszva – aláirogattam. Nem. Hanem ahogy a múltkor az „első telefonálótól” kimondva hallhattam, hol állok. S még valamit: „Nagyon meghatározza (a távolságot, a közelséget) nemcsak az, ki hogyan gondolkodik, de hogy (mert ez a hogyan jó részt

ebből jön) miről gondolkodik, miben utazik, s mennyire nem és nem tud le szállni vonatáról, s kit érdekelnek az elszuhanó állomások; célja van”.

*

Ma korán reggel, ahogy leugrottam a Csarnokba, aztán busszal visszajöttem a Krisztinába, vettem egy pakli cigarettát unalomkitöltőnek – Totyinak terveztem fűszedést a tabáni teniszpályák felett; másutt nagyon lekaszáltak épp mindent, és a tegnapi zaklatott nap esős délutánjáról jó emlék maradt e Visszatérés Helye; kicsit a megszokások rabja vagyok –, ma reggel így távol otthonról senkivel sem kellett beszélnem, beszélgetnem, a gázossal köszöntünk egymásnak, ennyi volt minden. A Csarnokban, bár tűrhető listám volt, mit is kell vennem, mindent szombatra (holnapra) halasztottam, kivéve a Totyi két salátáját; keddig meglett ez akkor. De egy szem pogácsán kívül mást nem fogyasztottam, a krisztinai boltban sem – tegnap a közeli antikvárium meglátogatását nellőztem, könyvet se vittem eladni, igyekszem kitérni minden kapcsolat elől; ám ez nem azonos azzal, hogy nekem nem lehet telefonálni, nem lehet levelet írni, ez mind attól függ, meg nem értett totálmagányom hírért csak hozzá nem értők, kicsit sanda szemléletek stb. terjesztik –, és hazaérve kávéztam, evést nem tervezek. Szeretnék hétfőre 75 kilóig lemenni. Minimalizáltam a napomat, és mert semmivel nem zaklatott fel a világ, én sem kezdeményeztem, feleségemmel (társnémmal) megbeszéltük, vasárnap hozatja haza magukat Szuszi-val (azaz Szuszi és ő d. e. jönnek), s nagy nyugalommal néztem a teniszezőket, e pálya mellett ültem Ottlikkal is egykor, találtam egy kiszállt sárga labdát, ez Szpéró üzenetének is felfogható, Londonban vásároltam egy kis labdát így, a Hyde Parkban úszott el a tavon, Paper Star volt a neve (tőlem), Szpéró miatt. Néztem a sírok helyei felé, cigarettáztam, csend és nyugalom volt bennem, most itt vagyok.

*

Túlzás, amit a Tabánban gondoltam – meg végig az úton, ha épp ilyesmin járt az eszem, nem is az „eszem”, mindenfélém inkább –, hogy

ÉN OLYAN ELLENES VAGYOK, HOGY ELLENSEGES MÁR NEM LEHETEK – olyan „ellenes”, ellenes... Artaud szellemében lett volna ez, de én nem Artaud szellemében *vagyok*, én magam vagyok, én vagyok én, én én vagyok csupán. S nagyon tendenciákat ugyanúgy nem tudok érzékelni, ahogy már korábban mondtam itt. „Artaud”, „a mai kor”, „pro és kontra” – ezek nekem túl nagy tendenciák. Igaz, túl kicsi(nyes), hogy a postásra várjak, hogy gázügyekben drukkoljak, satöbbi, satöbbi, munkáknak örüljek... Ó, Totyi, az igazán nem ilyesmi, ő igen; Dömi főmedvének igen, a Bajnokságok igen, a csendes nyugalom igen, már a feladatok nem, a túrendők nem, s mert az óhajok, vágyak, törekvések effélékkel járnak, hát ezek sem. De ez még messze

nem „ellenesség”. Csak a megvilágosultságnak azok a pillanatai, melyekhez a külső körülmények is összejönnek, felettébb ritkák. Salinger Seymourját és Teddyjét mondtam. Ily ügyekben meghalni – azért az is túlzás. Szerencsétlen permutáció. (Jaj, ez is túl nagy tendencia.) Nevetséges azonban, hogy a tömredék túrés (Tűrmellékű, a pusztá tőr szomszédságából) a halálért legyen. Amelynek külső körülményei, a legszörnyűbb szerencsejáték lenne ezt gondolni, erre számítani, hogy majd... nem, aligha jönnek össze jól. Kedves Barátom, mondom valakinek, akinek erről a könyvtervről beszámolok, először is kettős szerkezet. S érdemben ezek olyan vallomások... a mindenkori korról (jó, a mairól is, sőt)... amelyeket rajtam kívül (jó vicc!) senki... mégis, közfoglalomban élő... (Én barom!) Meg is vagyok büntetve! Csengetnek (a postás! kiderül aztán, hogy most hozott valamit, rendes levonatot, ajánlott könyvet), megyek ki, „zsilipelem” a konyha felé a konyhába kitörtetni mindig vágó Totyit, postai cetliket lengetek neki elrettentésül, de csak vállmagasságban, hát erre ő, életünkben először radar-alatti-repülőgépek modorában bokám magasságában akar kizúdulni: és majdnem meghalni és engem tönkretenni ezzel... beszorulni az ajtóba... de én a magam „Emmá Nyóc” szellemében épp jól háritom ezt is (az élet folytonos háritás? szorongás? ez nem az én életem! ez az élet így nem az én életem! ezt üvöltöm magamban hisztérikusan – szinte –, a postással nagy legyintés kíséretében megbeszéljük, mit kellett „kirobbantani” ezt a gázügyet... az új lakó... na ja... legyintek egyértelműen, a postás teljesen nekem ad igazat, a normális, „szegény, sujtott lakóknak”... Totyiról nem beszélek neki, ezt már kevesen értik: nemcsak, hogy nem az én életem ez az élet (lásd Pilinszky: e világ nem az én világom, csupán a testem kényszere, kb.), a testem és a lelkem kényszere, igen, Totyi is potenciális áruló, az „Emmá Nyóc” lelkem potenciális árulója, csak Dömiék, medvéim, a lények stb. nem potenciális árulók és tönkretevők, különben mindenben ott a rontás (lehetősége), s nemcsak az oksági (szintén versből: ott a rontás... oka van, oka van, oka van!), nem, Dömiéknek rémséges mód én leszek az árulója, feleségemmel, mert meghalunk, és magukra hagyjuk őket egy világban, mely... nekik, e Bajnokságok szereplőinek, aztán végképp nem a világa, csak amíg élünk. Ezért élek hát, Dömiékért, és mert/hogy élek/éljek, írok, és miről írhattam volna esedékebben, mint az Ő történetükről, törmelékesen „a francia kaszinóról”.

*

De ez nem fejeződhet be így! Totyi minden hajnalban átkiabál nekem, nekünk, ha felébredt. Akkor valamelyikünk benéz hozzám, ő vágyódva sippogni kezd. (Mint már talán mondtam.) Ám így sippog az elriasztására a konyhaajtóban kimenet meglengetett ajánlott cetliknek is; új fejlemény, hogy őrzöngő haraggal rikácsol rájuk! Délután, hogy tévét néztem, (na ja, mégis valami!), kezembe lapult, ott sippogott. Vágyódva, csak úgy. Szervetlenül, mégis szerve-

sen. Aztán most a nyakamban csücsül. Tollait, melegét érzem. Jaj, Totyi, Totyi. Szinte minden nap halálos fenyegetés. Sőt, Halálos Fenyegetés. Fenyítés (én kapom). Nem is kell többet írni. Ez is afféle stíluseszköz. Az arányítás, az, hogy mire következik valami. Itt a nagyon kevésből is kijön, mennyire tele van a szívem, igen, ilyen egyszerűen, Totyi iránt. Lásd megint Salinger. Még a legrosszabbakra is fájdalmasan visszavágyunk. A szarságokkal is valami nemeesebb múlt el az életünkből. Muszáj így bölcsekednem. S hát még akkor Totyival. Hanem épp ez: ha belegondolok (elképzelnem se bírom!), Dömiék: nélkülünk?! A Bajnokság, a Két Torna – nem lesz, mert valamelyikünk nem lesz? A könyvnek itt, de mindennek bárhol, ami igaz, ez a kettősége: hogy épp a nagyon-nagyon-meglétére ráterül nemlétének árnya, a meglét árnya, az alakulásával elmúló valami-legfölfoghatatlanabbnak a tűnő-leheletnyi nyersége, irgalmatlanul.

*

Lehangoló „másnap hajnal”. Nem másnaposság, nem. Csak a mérleg: makacsul ugyanazt mutatja. Nem lehet eszményi a pillanat, nem jön be a 75,3 – inkább 76,2 vagyok. Hát igen, ez lassú „érlelődés”. Hiába, hogy mindenemmel benne volnék. Hiába, hogy mint a neves teniszező az Internetben, Boris Becker, a nadrágjaim némelyikében én is (újra) *benne vagyok*. Hetek, hónapok... ha egyáltalán menni fog ez most. S (várom őket bár) társném és Szuszi is hazajön megint egy hétre. (Na, a szegények, a gázmunkálatokkal itt... és csak ússzuk meg!) Oberdackelen a mai krumpli fő. Vacak kávé vizét már úgyahogy felforraltan. Nincs türelmem. A gáz, persze, gyorsabb. Tegnap nem kezdtem hozzá fordításomhoz. Gépszalagot kell cserélnem. Micsoda kossal jár az is, és persze, nincs melegvíz! Tegnap legyúrtam 12 levelet. De nagyjából szívvel, sőt, rajzokkal a legtöbbjét! Mégis. Levelek megvannak, dekáim nem mentek le. Pedig semmit sem eszem, két pogácsa szétköpködésén, két vékony szelet sajton túl. – Amíg le nem ültem, hajnal évadán írni ezt, azt hittem, ki tudja, mi fontos dolgom van még, így, írni. Semmi se volt, amit el ne mondtam volna. Mennek tovább napjaim. Hold-beszélgetőtársamra gondoltam, a nagyon kedves gazdászra, igen, hogy nekem még 17–20 évem is hátra lehet, hát „aggályos”, hogy máris így „a hajrában vagyok”. Jaj, ünneprontó is (vagyok), nem tudok senkivel se meginni egy jó kupicát (mi az?), pohárkát. S akkor legalább menne lefelé rohanvást a súlyom. Vajon, Olvasóm, rezonáns-e életeddel erre a súlykérdésre? Állítólag ez egy nagy magyar kérdés is, hazánkban 4 millióan túlsúlyosak, 2 millió az elhízott. Most megszólal Totyi. Verebe azonban kevés hontársamnak van. Nagy és Kis Koala Kártyabajnokságféléje alig párnak. És mégis: ez volt megint Szívem Könyve! Türelmem.

*

Megszoktuk, hogy az örökkévalóságnak írunk; holott csak az embereknek, akik ma sokkal kevesebb szépirodalmat vásárolnak, központi támogatás a célhasznon kívüli dolgokra nincs olyan túl sok, meg satöbbi és satöbbi, hallom. S van is ez így. Annak ellenére, hogy másképp is van ez. Eladhatóság? Rendkívüli laza keretek közt minősülhet csak a hatásfok. Értsd: majdnem minden könyvet lehetne sokkal jobban is eladni, csaknem minden második szépirodalmi-forma sikermunka leülne a resztlí közelében, ha felsztárolva (legyen is!) nem lenne. Hanem hát mit mond Szép Ernő az ő egyik hosszú, nagy versében? (Szintén felsztárolatlan, á, Hemingway őrnagya vagyok és abban, hogy állítólag az Ernő úrért én valamit is tennem, jó, hát tettem, tettem, de...) Na, mindegy, ezt mondja: hogy ő a felhők pártján volt, virágokon borult, így mondja, de mégis, mégis mindig az emberek között volt, velük együtt ment ő színházba, háborúba. Valahogy, bár se színházba, se moziba, se uszodába, se majálisra, se sport-tribünökre nem járok, nem repülök már, nem és nem és nem és nem, kora reggel után le akarom húzni a rolót, végigszenvedem mégis a gázosokat stb., de önként nem találkozom 10 óra után, már 10 óra is rémes, hogy akkor én már ne legyek magam. (Aztán nem vagyok, persze, lásd Szép Ernő.) De ha belegondolok, most mi az, hogy én 63 éves leszek, állítólag én nem állítólag csináltam egy-csomó-sok-mindent, így úgy most is csinállok, látszatra, mint első telefonos írókollégám mondja, jóval többet írtam/írok a kelleténél. Mit is csinállok? Nem járok külföldi ösztöndíjakra, nem szerzek ilyeneket, se hazaiakat, nem járok így-úgy fizető előadókörutakra, nem böstörködöm munkáim külhoni megjelenésén, egyáltalán, Nem Vagyok Az A Figura. Megmaradtam annak, aki még akkor voltam, mikor a gimnáziumba inkább a Vár alatti hátsó utcán jártam; napkezdő magányul.

*

Mi értelme ezeknek az oldalról-oldalra töredékeknek? Nézzük. Most hatodik napja vagyunk gáz nélkül. De van-e értelme ennek a kijelentésnek: „Hát hogy ezt meg lehessen csinálni emberekkel a XXI. században! Elváltatást, elvillanytalanítást, elgáztalanítást!” Csak mosolygok kínosan, mikor a házgyűlésen a lakók sokallták a tetőjavításokra áldozott pénzeket, s egy megbízott azt mondta: „Hát 1944-ben? Hányszor hozzányúltak a tetőhöz... „ A bombázók, a gránátvetők etc. Na, akkor ez gázban elbeszélve? – Mezei Andrászt olvasom arról, hogy Kosztolányi, Karinthy, az ő szellemességük, irodalmunk költészeti etc. színe-java milyen nehezen fordítható németre. Ma ezek egyrészt elszánt, szerencsésen „determinált” akciók, másrészt „nyugati igény”, politika is, meg egyenest-e-másik-nyelv-követelményeihez-írás eredményei, csaknem nemzeti ügyek, hogy némelyeknek mégis sikerül az áttörés. – írónk írja, Brecht... ! De hogy ő Brecht megalkuvásaira képtelen lett volna. Hú, de nehéz ügy. Hiszen írónk párbajtőrforogtatása épp az erkölcsileg nem tetsző dolgok ellen irányul,

jócskán joggal. De alkuszik mégis Brechtnél... Hm. – Ki volt nagyobb, Beckett vagy Brecht? Nincs „nagyobb”, jó. Mégis, ha a jelent tekintjük, van író, aki messze jobban fut... vannak párhuzamosan jól futó írók, csak állítólag értékben, zsánerben, maradandóság dolgában roppantul különböznek. Hm-hm. Beckett abszolútumtörténetileg nagyobb lehet, Brecht azonban a színpadon annyi ízt-bűzt összeremekelt, több a húsa a darabjainak. Pedig micsoda racionális lecsontozottság van ott is. én nem tudom, de Shakespeare-ről és más nagy drámai sztorizókról tudva nem mernék drámaíró nagyság lenni. Bár lehet, hogy e mai nagyságok csak kicsiségek, ám így is... A tényleges írói dolgok: rezzenetnyiek.

*

Rezzenetnyiek, vagy a szerkesztés ravaszágai.. Hát persze, helyzetem itt véletlenül viszonylag könnyű (lehetne), könyvem végét megírtam (ezennel), visszaviszonyíthatok, adagolhatok, ravaszkodhatom és rezzenetkedhetem. Azaz „-nák, -nék”. Nem teszem. Például ahogy Totyi verébsége „nincs kibontva”, ám Szpéróékról a Bajnokságok kapcsán írva (brr) mindenfélével előre lehetne utalni Totyira: s akkor – „aha”... ! Ne. – Nézek egy londoni képeslapot. Kis csatornám, a Royal Canalnak az a része, melyet egy költő Kis Velence néven tett híressé. Csapszék is őrzi nevét, cégérrel. Mellette fogadóiroda. Hány és hány küzdelmem, kudarcom, csekély sikerem környéke ez a belső terecske Maida Vale-ben! Mi minden van ott. Virágárus a sarkon, behurcolkodik esőben. Öregúr szökken le a lendületesen forduló piros emeletes busz nyitott peronjáról, fut pár lépést önlendületétől. Lóújságom 64 oldalának nem szükséges részeit teregetem ülepem alá a nyirkos padra. Nézem a lakóhajókat. Életemnek egész kis jeleneteit színezem ki itt, egy szó sem igaz. Mintha képzelt kapcsolatokról írnál konkrét személynek leveleket: alakulhasson egy regény. Ha nem szép is az ilyesmi..., De a lovak. Telefonos barátim (íróársaim) egyike megveti a lóversenyzést. (Így kell mondani, plusz egy „e”-vel.) Jó. De ha a kis csatornát, melynek költőjét ő is hasra-tiszteli, veszem: mit ültem ott látszólag lóesélyeken töprengve, jelentéktelen dolgokon tényleg (fogadjuk el ezt így! bár nem igaz), s közben? Derült-borult, fodrozódott a víz, emberek élték életüket, villák tündököltek vaníliaszínben, a fogadóiroda mennyezetéről halpiac leve csorgott, hoztuk a vándlingokat... Nincs-e igaza Ottliknak, kontrázva a Nagy Tendenciákat: hogy a parányi dolgokért érdemes... az ég alkonyati lilaságáért... S így a lófogadás sokkal később lesz csak lila gőz végül!

*

Késleltetés. Pillanatnyi (-lag, -leg). Ezt a (de akkor címnek túl cifra cím lett volna, ugye) dolgot nem tudtam mégse nyitánynak, bevezetőnek érezni (semmihez), hiszen annyival sokkal, de sokkal inkább zár(ulás). A Csarnok kör-

nyékén, teljesen kihalt városmélyföldi, katlanos-utca részen nyugvó állapotba kerültem. Hát igen, ez volna az. Nem mondom, hogy külön (mint a „törmelék”, annyira vicc ez is: „küllön”, forgásán) érzékelttem volna, meddig tartott, honnét jöttek bele ismét emberek, nem volt lényeges az a döntésem se, hogy busszal a hídon, nem a mai, zavaróan ünnepi hídon átdobom magam Budára, itt adom fel az említett leveleket stb. Aztán a szokott fűszedékes tabáni útvonalon (csak most nem szedtem füvet, Totyi nem pusztítja valami nagyon a meghozottakat) tértem, vonultam, vánszorogtam, cigarettáztam, unatkoztam haza. Közben újságokat olvastam. Semmiféle állapothoz nem vittek (hoztak) közelebb. Déry Tibor legyen a talpán, aki cikkeket szemlélve naphordalékot összehozni érdemesnek tartana ezekből. Csak ha a személy, az egyén szuverenitásáról van szó: vajon a csak félig emészthető információanyagok (cikkek) mennyiben segítik a személy(iség) kialakulását, mennyiben zavarnak bele a már (valahogy) úgyis meglévőbe? Ezt csak az érti most, aki hasonlóan szokott járni. Aki „én újságot nem olvasok, de kösz, hogy szóltál, ezt megnézem”-alapon áll, nem érti. Aki töretlen lelkesedéssel naprakészséghez olvas, nem érti. Aki olvas (ilyet), nem legyint, csak elkedvetlenedik (el, önmagától, de távolodva is), az kérdi meg: ez a sok micsoda is – mire való? Lehangelőak az irodalmi publikációk – irányított – arányai is. Előbukkannak a tendenciák. (Lásd erről, ilyen Olvasóm, amit korábban mondtam; hát ezért is, hogy nem érdekelhetnek.) Ó, ahogy talán Kosztolányi mondta (ő sem kanonizált? nem is értem a mai helyzeteket! annyira inkább akkor Ottlik álláspontjai! bár nem oszthatóan azért, és környezete, háttere ennyire sem követhető, de a „mainál” sokkal jobban), a szakemberek nem a csillagok járásán kapnak hajba, hanem, szakmai kérdéseken. A lapok általánosan politikai érdeklődése – érdekel, sokszor még egyet is értek (ah, dérytiborizmus kezd lenni ez?), bár akkor nem látom hatékonyságukat. Egyszerűségeket dicsérnek, közben maguk is túl bonyolultak, ily rétegekhez szólnak, melyek megint nem eléggé hatékonyak. De mi szól kihez? Én magam kihez szólok, ha a magamét mondom? Ha „hozzászólók” – szóljunk hozzá, elvtársak, na igen, ez közbaromság volt és maradt tényleg! –, lásd lakógyűlés. Mihez szóljak hozzá? Mi az, ténylegesen mi, hogy egy háznak lehet hét-napon-át-nincs-gáza? Jó, de Svájcban is robbannak fel házak, s nem tudom, komálnám-e a svájci-létet. Most már mindegy. Lásd gazdász barátom: aggódalmasan veszi, hogy hajrázom, mikor még tizenhét-húsz évem lehet, mondjuk. Halomba-sok a hírmatéria, az is. Mire véljem a pénz kérdéseit? Jelent nekem bármit is ez az erősödés, gyengülés? Hát holnap mi lesz? Nem is untatlak, Olvasó, az általam ismert arányrendszerek számszerűségével. Jó, mérni se kéne a súlyunkat máson, csak szeretett nadrágjainkon. Ahogy azokba jobban beleférünk, praktikus dolog, vagy ha ez a vágyunk: rendben van, amikor itt tart a dolog. A többi: lelkizés. (Ismerős még e szó?) Lelkizés tehát az, mivel telik 24 óra, aztán megint 24 stb.? Persze, munkával is telik, jó, ha telhet.

És ha... nagyon halkán mondom... ebbe belefáradsz, jó barátom? A lélek fárad meg először, a test (a szellem) még vonszolja magát. Tessék.

*

A legszomorúbb elköszönés.

S még ehhez. (Aztán, hogy túl csekélyes végpoén ne legyen, megjön majd e könyv végén, ennek a végén, e szöveg szerint, társném – feleségem –, és folytatódik a Bajnokság, az a Torna, amelyikben... de ezt te már tudod, Olvasóm, ha végigolvastad valahogy a könyvet, ha meg nem, úgyis mindegy; látod, ennyit minden ténytérületről.) Azaz innen tovább. Persze, hogy a jelen, a pillanatnyiség értéke sosem oly túl nagy. Ne azon mérd magad. „Ugyan már, hogy te akkor... terjedelmeken méred, hogy te... másoknak szánt terjedelmeken, reklámokon... „Ez, például a másik telefonálóm szava lehet. Nem azé, aki azt mondta, ugyan, te sokat is írtál már, túl. De erre én azt mondanám, a nagyon is engem pártoló telefonálónak: te nem tudod ezt... mert létezésed evidenciája szerint sem ebben hajózol! Ez kevésbé fontos még annál is, mint amennyire te taksálsz, persze. Viszont így egyikünknek a semmiféle művészeti más-embermegközelítése, mégis-valami-álláspont-elfoglalása sem fontos. Akkor nincs így *miről* beszélgetni, ki-ki menjen a maga gyakorlati útján. Ellenben ha, például én, elmondok valamit, de az szemernyit se változtat a te felfogásod szemcsézettségén, na látod, vagy te annál ezerszer okosabb ember, hogy az ne legyen, ezt nem érted. Beharapod legföljebb a szádat, s mert kedvelsz engem, nem azt mondod, hogy rajtam nem lehet segíteni... hanem azt se mondhatod, léted evidenciájánál fogva (mellyel nem az én meglétemet éled át elemien!), hogy ezen a helyzeten nem lehet segíteni... és ha nem is mondom is neked, hogy bizony, neked – és mondjuk, velem kapcsolatban – azt mondanak, amit akarnak (a maguk evidenciájánál fogva), hát azért az jól látszik, hogy valami itt elakad.

És ne is folytassuk, Olvasóm. Nem kijelölni akarlak én Téged.

*

Újra van munkám (talán már mondtam). Tegnap jó sokat fordítottam, Totyi majdnem végig a vállamon ült. – Ma jön haza Szuszival társném. Telefonba már mondta tegnap: „... és akkor kártya!” Én: „Dömiék készítik ezért az érdemrendedet!” – Totyi most azonnal rám telepedett, fogalma sincs, hogy „ezt írom”; neki ez a helyzet az, ami van. – A Paper Star-versemen gondolkoztam. „... Paper Star, sugaradba / tintát csorgat a vak vég...” Nem volt vevő rám igazából a jónép, messze nem. S nem az volt nálam (velem, a magam részére), hogy szerettem volna kijebbn emelkedni, hanem (bocsánat, rémeset mondok) gyötört az állandó, a szinte állandó nagy klassziskülönbség. – Ahogy most ez (gyötör): nem és nem bírok 76(!) kiló alá menni. Pár kiköpködött pogácsa morzsáin, apró sajt-, alma- és kenyérdarabokon túl semmit sem eszem. Szedem

ráadásul az emésztési tablettát. Jó, hát negyedik napja nem fogyok tovább; de valamit e négy nap alatt is fogyatkozhattam volna. Nem és nem. Kudarcnak érzem magamat, az egészséget. – Holott a hülye tűzijátékon szerencsésen túl-estünk! Legszebb álmomba zuhantam épp, mikor puff... és kinyílt egy műnél műbb virág az égen. Ilyesmi kell az embereknek. – Utána nyomban elaludtam. Tökéletesen egészséges vagyok. (Csak túlsúlyos. Hát meglátjuk. Ma lecsó, hozza társné. Az végképp nem, hízlal. Kevés krumplival kell, a debreceniből alig. A Debrecen különben is kiesett az I. osztályból a fociban.) Mit kell ilyeneket tudnom?) – Totyi, éjszaka ráébredtem, túl sok krumplit eszik! Könnyű táp, jórészt azzal oldja meg. Nem szabad! Maggal kell etetnem kézről. – Na jó, akkor ez megvan. Következik, ahol a Torna abbamaradt, az aktuális... aztán meg is lesz ez a könyv. – Én nem tudtam többet tenni, sőt. Vagy inkább: nem tudtam mást tenni. Szerintem megvan a meccs, arra, amire (nem a kártyára értem), ami kicsit rosszabbul volt, csak a többi rovására lehetett volna jobban.

Összeírtam „Nagy-Mázlijaimat”, és akkor ne szóljak egy szót se. Nem írtam bele olyanokat, hogy végső soron apám-anyám, tanárain, mestereim, s hogy kivel volt szerencse találkoznom, mennyiben mégis (szerencse), nem írtam kettőnkéről (társné), már legalább ilyen értelemben, nem írtam az őseim-től (eleddig) örökölt fizikai adottságokról (szívósság, lendület stb.), a következőket írtam: Apám sorsa (hogy a háború előtt kirepült magas állásából; különben 45 után talán fel is akasztják, holott nem követett volna el semmit). – Német tanárnőmet tizenkétévesen nem találtam el a nyeléből kirepülő, fehéren izzó piszkavassal, melyet lengettem. – 56-ban az iskolagyűlésen nem rikkantottam el magam: „Le a vörös csillaggal!” Fél másodpercen múlt, annyin se. Ha, akkor nincs egyetem, nincs talán költői-írói pálya se, nem voltam az a nulláról így harcoló alkat. Más, hogy az egyetem után is nulláról harcoltam. De megvolt a kisiklás, félrehúzóadás lehetősége, semmi politikai „stigma”; irány az „Emmá Nyóc”. – Egyetemi támogatóim, egyetemen teljes idegenségem, utána hülye elhelyezkedéseim. Csupa nagy szerencse. – Hogy könyvkiadót váltottam! (Jó, kirúgtak az egyiktől.) Nekem összejött. Aztán több kiadó is. És 1989 után még több könyvem lett, talán. – Nem zuhantam ki a harmadik emeleti ablakon (tériszonyos, én, mikor láblógatva ott ültem). Nem követtem el köztörvényes bűncselekményt (emberölés, rongálás). Magam is élve maradtam ekképp. – Megmaradt Szpéró madarunk, mikor a legeslegelején egy hónapra másokra bíztuk. Nem léptem rá Szpéróra 3/4 éves korában! – Magyarország nem omlott össze gazdaságilag, sem 1989-re, sem 1993-ra, vagy mikorra. – Jókor tudtam „nyitni” (szereplés, utazás), jókor visszazárni (1999 óta). Nagy áldás. – Utcai baleseteimet megúsztam elnyomorodás nélkül. – Egy kétesnek is nevezhető emberi-materiális tranzakciónkat (feleségem minden lóversenyénél nagyobb kockáztatott nekünk) megúsztuk. – Már 63 vagyok.